

Plan for trygt og godt skolemiljø

Tastaveden skole

Forord

Opplæringsloven kapittel 12

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Formålet med retten er at alle elever skal være trygge på skolen, de skal oppleve å høre til og å være en betydningsfull del av fellesskapet.

Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme dette!

Tastaveden skole ønsker at elevene skal være

- trygge på at voksne vil dem vel, ser dem og passer på
- inkluderende og ta vare på hverandre
- modige ved å stå opp for seg selv, hjelpe andre og tørre å si ifra

Tastaveden skole 2025

Innhold

Rettigheter og verdigrunnlag

- FNs barnekonvensjon
- Formålsparagrafen i opplæringsloven
- Overordnet del av læreplanverket

Krenkende ord og handlinger

- Elevens opplevelse er det viktigste

Et helhetlig og systematisk arbeid - forebygge og håndtere

Tastavedens skoles arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø

- Fremme et trygt og godt miljø på individnivå
- Fremme et godt og trygt miljø på klassenivå
- Fremme et trygt og godt miljø på skolenivå
- Fremme et trygt og godt miljø gjennom elevmedvirkning
- Fremme et trygt og godt miljø gjennom samarbeid hjem/skole

Forebygge mobbing og krenkelser

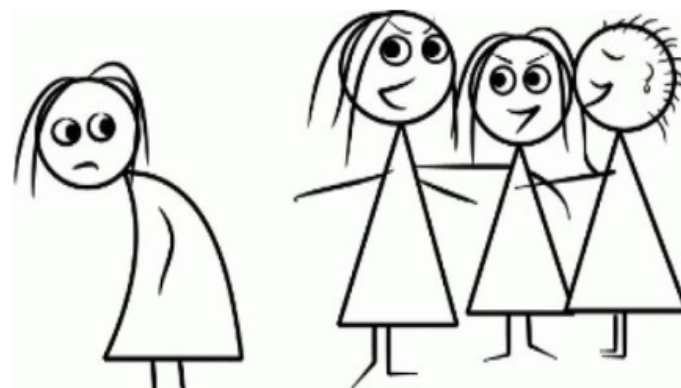
Håndtere mobbing og krenkelser

- Følge med og gripe inn
- Varsle
- Undersøke
- Skjerpet aktivitetsplikt
- Aktivitetstrapp ved skjerpet aktivitetsplikt
- Sette inn tiltak
- Evaluering av tiltak

Klagerett

Kilder

Vedlegg

Rettigheter og verdigrunnlag

FNs barnekonvensjon

Barnekonvensjonen gir barn grunnleggende menneskerettigheter. Den har fire sentrale prinsipper som skal være førende når man arbeider med barn:

- Barnets rett til vern mot diskriminering (artikkel 2)
- Barnets beste skal være grunnleggende hensyn (artikkel 3)
- Retten til liv og sikre utvikling (artikkel 6)
- Barnets rett til å bli hørt (artikkel 12)

Eleven skal bli tatt på alvor av voksne som tar ansvar for å følge opp saken når de forteller om hvordan de har det.

Formålsparagrafen i opplæringsloven

Formålet med opplæringen er blant annet at elevene skal utvikle kunnskap, evne og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Grunnleggende for skolens virksomhet er at elevene skal få realisere sitt potensial til det beste for seg selv og andre.

Overordnet del av læreplanverket

Denne beskriver grunnsynet som skal prege pedagogisk praksis i grunnopplæringen. I arbeidet med trygt og godt skolemiljø vil følgende være viktige å jobbe med

- Menneskeverd
- Sosial læring og utvikling
- Folkehelse og livsmestring
- Et inkluderende læringsmiljø
- Tilpasset opplæring
- Samarbeid mellom hjem og skole

Krenkende ord og handlinger

Krenkelser er ord eller handlinger som elever opplever som krenkende for deres verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap.

Ingen elever skal bli utsatt for krenkende ord eller handlinger på skolen eller på skoleveien.

Krenkelser har ulike former og foregår på ulike arenaer. De kan være fysiske, verbale eller indirekte som

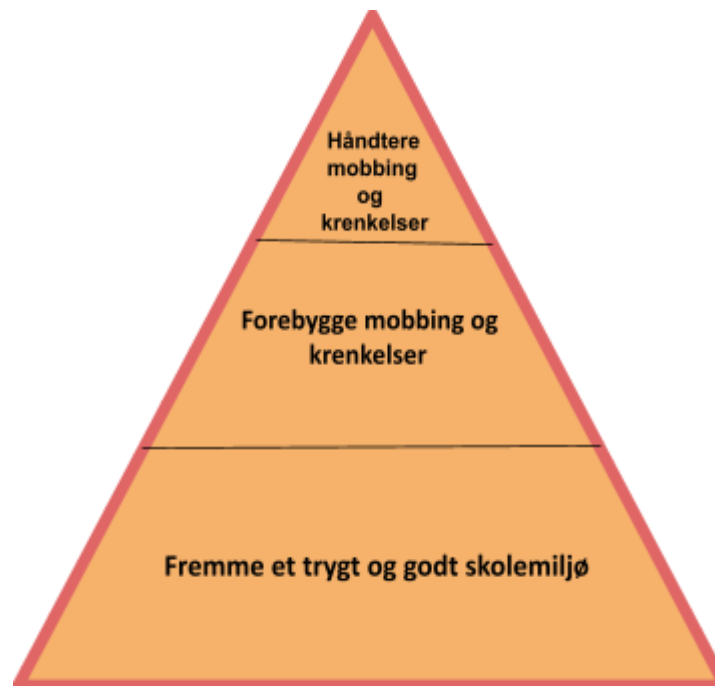
- Vold: Bruk av fysisk eller psykisk makt for å skade andre
- Rasisme: Å utsette andre for usaklig forskjellsbehandling eller diskriminering basert på hvor de kommer fra, hva de tror på, kultur eller hudfarge
- Diskriminering: Forsjellsbehandling eller trakassering for eksempel på grunn av kjønn, legning, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse
- Mobbing: Gjentatte krenkelser fra en eller flere sammen. Det er mot en elev som kan ha vansker med å komme seg ut av situasjonen alene.
- Trakassering
- Erting
- Plaging
- Negative kommentarer
- Knuffing
- Baksnakking
- Ryktespredning
- Utfrysing
- Digitale krenkelser: Skjer på sosiale medier og spill der voksne ikke har så god innsikt eller kontroll over hva som skjer. Krenkelsen følger elevene uavhengig hvor de oppholder seg. De kan rammes også på arenaer som de i utgangspunktet føler seg trygge. Digitale krenkelser spres lett og kan være vanskelig å få slettet.
- ... eller andre handlinger som gjør at elever opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet.

Elevens opplevelse er det viktigste

Det er elevens subjektive opplevelse av ikke å ha det trygt og godt som er grunnlaget for at skolen skal ta saken på alvor.

Et helhetlig og systematisk arbeid - forebygge og håndtere

For å utvikle og opprettholde et trygt og godt skolemiljø kreves det et helhetlig og systematisk arbeid som er tredelt.

Fremme et trygt og godt miljø på individnivå

Kommunens reglement er det overordnede regelverk - skoleregler (<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2024-10-14-2497>) Skolereglene skal gjøre skolen til et trygt og godt sted å være. Det skal bidra til at elevene trives og lærer på skolen. Reglene skal også bidra til å skape et godt fellesskap på skolen.

Reglene gjelder på skolen, på turer med skolen, på skoleveien og i skoleskyssen. Reglene gjelder også på nettet og i sosiale medier.

Skolereglene omfatter elevens rettigheter, plikter, regler for orden, regler for oppførsel og hva som ikke er tillatt på skolen.

Brudd på skoleglene vil markeres som en intern merknad i Vigilo. Ved flere brudd eller høy alvorlighetsgrad, følges det opp med en samtale med elev/elev og foresatte. Dersom eleven ikke viser forbedring - gjør gjentatte brudd på skoleglene, vil dette føre til nedsatt karakter i orden eller oppførsel.

Fremme et godt og trygt miljø på klassenivå

Klassene skal arbeide for et positivt og inkluderende klassemiljø. De lager i fellesskap egne klasseregler om hvordan de ønsker å ha det sammen i klasserommet. Gjennom livsmestringsprogrammet Link til livet tar eleven aktive verdivalg. Elevsamtaler og sosiale aktiviteter benyttes også for å skape et trygt og godt klassemiljø.

Fremme et trygt og godt miljø på skolenivå

Det er viktig for Tastaveden skole at alle aktørene på skolen har en felles strategi for hvordan vi arbeider med skolemiljøet, da har vi størst mulighet for å lykkes. Skolen må ha en god ledelse som preges av en kultur for læring. Rektor, Thomas Instefjord, har ansvaret for at arbeidet med elevenes skolemiljø foregår kontinuerlig og systematisk. Avdelingslederne og lærerne har den daglige oppfølgingen av dette arbeidet.

Skolens personale skal vise en klar holdning til hvordan vi skal ha det på Tastaveden skole, Tendenser til krenkelser aksepteres ikke.

Kontinuerlig og systematisk arbeid på Tastaveden skole for å fremme et godt og trygt miljø:

- En vurdering av klassenes sosiale miljø gjennomgås på hvert trinnmøte.
- Skolen skal ha et aktivt og godt vakthold i skolegården og inne i bygningen.
- Elevundersøkelsen en gang i året. Resultatene fra undersøkelsen presenteres og drøftes i alle relevante fora.
- Tema med tilknytning til mobbing/krenkelser tas opp i personalet med jevne mellomrom.

- Alvorlige tilfeller av mobbing/krenkelser legges frem til orientering for hele personalet.
- Skolen arrangerer flere aktivitetsdager i året. En av disse er markering av Verdensdagen for psykisk helse.
- Skolen gjennomfører jevnlig opplegg fra livsmestringsprogrammet *Link til livet*.
- Personalet vil minimum en gang i året - gjerne ved skolestart - få økt kompetanse om sårbare elever på skolen.
- Skolens miljøveiledere og skoleledelse møtes annenhver for å drøfte skolemiljøet generelt og sårbare elever spesielt.
- Skolens sosialrådgiver deltar på miljøteam og ressursteam for å systematisk avdekke og følge opp sårbare elever, samt støtte andre ansatte i dette arbeidet.

Fremme et trygt og godt miljø gjennom elevmedvirkning

Elevene skal erfare at de blir lyttet til gjennom skolehverdagen, at de har reell innflytelse og kan påvirke det som angår dem. Elevene selv er viktige i arbeidet med å utvikle et godt skolemiljø.

- Elevrådet brukes som ressursgruppe og kommer med forslag til temadager og kampanjer og andre tiltak som fremmer et godt skolemiljø.
- På Tastaveden skole er det satt av tid til klassens time slik at klassen skal få tid til å snakke om saker som angår dem. Noen saker er viktige for klassen. Andre saker angår hele skolen. Da kan tillitseleven ta dette videre til elevrådet. På den måten blir hver elev hørt i elevrådet og tillitseleven vet hvordan de skal representere klassen sin.

Fremme et trygt og godt miljø gjennom samarbeid hjem/skole

Foresatte en avgjørende ressurs i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. Når hjem og skole samarbeider og formidler de samme verdiene og de samme positive forventningene til elevene, har det en positiv effekt på trivsel og læring. Foresatte har medansvar for å skape et godt fellesskap mellom elevene, men skolen har det formelle ansvaret.

Slik kan foresatte bidra

Som forelder er du den viktigste ressursen for barnets læring og utvikling. Du kan også være en viktig ressurs for andres barn

- Hils på alle du møter på skolen
- Snakk positivt om andres barn og andre foresatte
- Gjør en innsats for å bli kjent med voksne og barn på skolen
- Følg opp det som blir bestemt
- Engasjer deg i å skape et godt miljø
- Vær opptatt av at alle er med
- Skap rom for å heie på flere barn enn ditt eget

Foresatte gjøres kjent med skolens *Plan for trygt og godt skolemiljø* på 8. trinn. Planen skal ligge digitalt på skolens hjemmeside.

SU (samarbeidsutvalget) sitt ansvar er å revidere *Plan for trygt og godt skolemiljø* en gang i året. Dette gjøres i sammenheng med evaluering av resultater fra elevundersøkelsen.

Forebygge mobbing og krenkelser

Forebyggende arbeid mot mobbing og andre krenkelser handler om å minske risikoen for at mobbing og krenkelser skal skje. De voksne må kjenne til risikofaktorene i skolemiljøet og tidlige tegn på mobbing, krenkelser og ekskludering. Dette forutsetter at de voksne er tilstede der elevene samhandler.

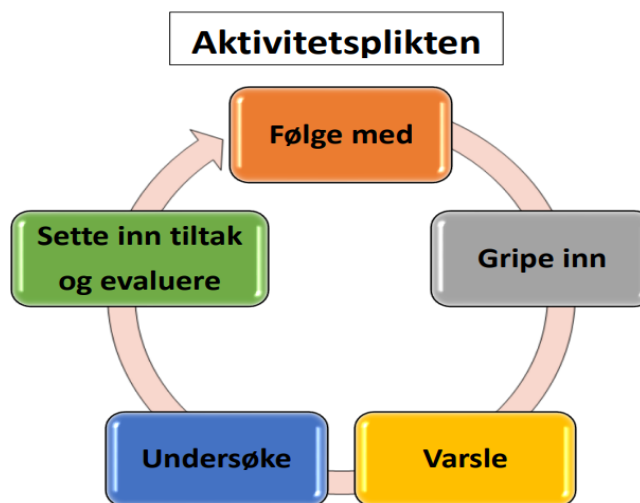
Mobbing og krenkelser kan være vanskelig å oppdage. Det er sjelden at voksne ser mobbing tydelig, og man kan ikke basere seg på at elever tar kontakt for å fortelle om mobbing. Gode rutiner for kartlegging, elevsamtaler og observasjon er derfor sentralt i arbeidet.

Tastavedens rutiner for forebygging av mobbing og krenkelser

- Vaktordning ute og inne
- Klassenes sosiale miljø tas jevnlig opp på trinnmøter og videre til miljøteam
- Elevundersøkelsen blir gjennomført, resultatet evaluert og tiltak satt inn
- Sosiometri blir gjennomført i klasser ved behov
- Elevsamtaler minst to ganger i året
- Utviklingssamtaler to ganger i året
- Trinnets sosiale miljø er tema på foreldremøter
- Lav terskel for kontakt hjem/skole, skole/hjem

I det forebyggende arbeidet er det viktig å gjøre elevene bevisst på hva mobbing og krenkelser er. Elevene skal vite at de har rett til å ha det trygt og godt på skolen og at de har rett til å bli tatt på alvor når de ikke har det bra. Tastaveden skole ønsker et miljø der det er trygt å si ifra.

Håndtere mobbing og krenkelser

Følge med og gripe inn

Alle ansatte ved skolen skal følge med om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering, trakassering dersom det er mulig. Dersom ansatte på skolen oppdager krenkelser som akutt sak, skal vedkommende umiddelbart gripe inn og stoppe situasjonen. Det kan dreie seg om å stanse slossing eller annen fysisk krenkelse, stanse en utfrysingssituasjon eller stanse og irrettesette elever som sier stygge ting til andre.

Den ansatte skal ta mistanken på alvor, gripe inn og stoppe handlingen med det samme, melde fra til ledelsen og snarest mulig undersøke saken.

Varsle

Alle som arbeider på skolen skal videre varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Det betyr at alt som en ansatt ser, hører eller blir fortalt som kan tyde på at en elevs skolemiljø ikke er trygt og godt skal varsles rektor. Dette kan også gjelde når plaging/ mobbing foregår på elevenes fritid, og på digitale plattformer. Varslingen skal sikre at rektor får oversikt over hvordan eleven har det på skolen og vil være et godt utgangspunkt for å følge opp enkeltsaker.

Man skal alltid varsle rektor så raskt som mulig når det er bekymring for at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Det bør helst varsles samme dag.

I tillegg til skolens personell, kan elever og foresatte varsle skolen ved bekymring for elever.

Undersøke

Det skal være en lav terskel for å undersøke en mistanke om mobbing og krenkelser. Alle ansatte ved skolen skal melde til rektor dersom de mistenker at elever opplever krenkende ord og/eller handlinger. "Skolen skal snarast undersøkje saka og rette opp situasjonen med eigna tiltak" (Opplæringsloven § 12-4).

Rektor har det overordnede ansvaret for å følge opp saker som gjelder skolemiljøet. Han skal ta alle varsler på alvor og har plikt til å undersøke hva som har skjedd. Det er viktig at eleven og foresatte får en skriftlig melding om at avdekkingsarbeidet er satt i gang og at de blir informert om hva som kommer til å skje videre.

Rektor eller en annen fra ledergruppa utarbeider en undersøkelseslogg på bakgrunn av varslingen. Denne loggen lagres på en intern disk. Skolen samler og systematiserer informasjon fra undersøkelser, egne observasjoner og meldinger fra foresatte i felles loggformat. Når skolen undersøker en varslet sak vil de ha samtaler med involverte elever og foresatte. Videre kan skolens ansatte skriftliggjøre egne observasjoner som er gjort tidligere, og det kan iverksettes nye observasjoner i det aktuelle miljøet. Data fra sosiometrisk kartlegging, elevsamtaler og elevundersøkelser kan også legges til grunn. Det samme kan aktuelle elevlogger eller digitale kilder.

Undersøkelsesfasen må gjennomføres så raskt og grundig som mulig slik at egnede tiltak kan settes inn. Ofte vil det være behov for å sette inn akutte tiltak for å trygge eleven og foresatte i undersøkelsesfasen. Tiltakene skal ikke være en straff, men sikre at eventuelle hendelser ikke skjer igjen. Uansett hva undersøkelsen viser, skal barnets beste og barnets rett til et trygt og godt skolemiljø sikres.

Skjerpet aktivitetsplikt

Det er skjerpet aktivitetsplikt dersom en som er ansatt på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider ved skolen utsetter elev/elever for krenkelser eller gjør at elevene ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dersom man mistenker eller ser at en ansatt utøver vold, mobber, diskriminerer eller trakasserer elev, skal man straks - samme dag - varsle rektor som igjen varsler skoleeier. Undersøkelse og tiltak etter §9A-4 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Aktivitetstrapp ved skjerpet aktivitetsplikt

- Rektor varsles samme dag. Dersom det er en i skoleledelsen som krenker skal skoleeier varsles direkte
- Rektor varsler skoleeier
- Rektor eller en annen fra ledelsen har en kartleggingsamtale med berørt elev/elever. Samtalen loggføres i undersøkelseslogg på delt disk
- Rektor eller en annen fra ledelsen har en samtale med den eller de involverte ansatte. Ansatte kan velge å ha med tillitsvalgt eller en annen tillitsperson med i prosessen. Møtet protokollføres og lagres i den ansatte sin mappe
- Elevens foresatte informeres av rektor
- Elevens kontaktlærere informeres
- Informasjon innhentet i disse møtene føres i logg på delt disk. Rektor vil i dialog med skoleeier videre sette inn aktuelle tiltak

Sette inn tiltak

Opplæringsloven gir elevene rett til et trygt og godt skolemiljø, og få gjenopprettet et skolemiljø dersom retten ikke er oppfylt. Når saken er undersøkt skal skolen lage en aktivitetsplan for arbeidet.

Aktivitetsplanen skal vise

- hvilke problemer som skal løses
- hvilke tiltak skolen har planer om å sette inn
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlige for tiltakene
- når tiltakene skal evalueres

Tiltakene som settes inn skal være til barnets beste og må være rettet både mot den som opplever mobbing/krenkelser og den som utøver. Det skal settes inn tiltak på individ -, gruppe - og systemnivå. Tiltakene skal utarbeides i samråd med eleven og foresatte. Elevens stemme skal komme tydelig frem i planen. Skolen skal uavhengig vurdere hvilke tiltak som kan sikre eleven et trygt og godt skolemiljø.

Tiltak kan være økt voksenkontakt i form av vakter eller sosialpedagogisk oppfølging, tiltak som skiller elever fra hverandre i skoletiden, plan om hyppige møter eller andre former for oppfølging og tilrettelegging. Funn fra undersøkelsesfasen og faglig skjønn er avgjørende for valg av tiltak. Alle berørte parter blir informert om tiltak før de inngangsettes.

Det er elevens egen opplevelse av at hen ikke har et trygt og godt skolemiljø som utløser tiltaksplikten som skal sikre eleven et trygt og godt miljø.

Skolen har plikt til å

- sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak
- følge opp tiltakene
- evaluere virkningen av tiltakene
- legge til eller endre tiltak om det er nødvendig

Egnede tiltak er et uklart begrep, og det er derfor skolens faglige vurdering som skal avgjøre hvilke tiltak som settes i verk. Foresatte skal gis mulighet til innspill og tas med i prosessen, og ikke minst skal barnets beste og elevens stemme veie tungt.

Tiltakene kan rettes mot den som blir mobbet eller krenket, den/de som mobber eller krenker, tilskuere, klassemiljøet, hele skolemiljøet.

Aktivitetsplanen skal opprettholdes frem til eleven opplever det som trygt og godt på skolen. Det er elevens opplevelse som er avgjørende her. Både den som har blitt mobbet og den som har mobbet skal følges opp like tett.

På Tastaveden skole blir prosessen dokumentert i egen logg. Rektor arkiverer aktivitetsplanen i elevens mappe i Vigilo.

Evaluering av tiltak

Skolen følger opp saken og evaluerer om tiltakene har ført til at eleven har fått det bedre på skolen. Det er derfor viktig at tiltakene er mest mulig konkrete og målbare. En eller flere av skolens ansatte vil få ansvar for jevnlig dialog med eleven om hvordan tiltakene fungerer. Utvikling og evaluering dokumenteres i sakens logg. Pågående aktivitetsplaner skal evalueres på samtlige avdelingsmøter. Foresatte involveres i skolens evaluering av tiltak etter nærmere avtale. Dette gjøres ved å sende ukentlige rapporter eller møter. Ved negativ utvikling i saken vil skolen alltid kontakte foresatte. Evalueringen dokumenteres og legges til grunn for en eventuell endring av tiltak. Elevens opplevelse av skolehverdagen skal være tungtveiende for videre tiltak eller endring av tiltak. Endring av tiltak gjøres på bakgrunn av innspill fra elev, foresatte og ansatte der rektor skriver ny og oppdatert aktivitetsplan. Aktivitetsplanen avsluttes alltid i dialog med elev og foresatte.

Klagerett

Hvis du eller barnet ditt mener at skolen ikke har gjort nok for at eleven skal ha et trygt og godt skolemiljø, kan dere melde saken til statsforvalteren.

Før saken meldes

1. må dere ha tatt opp saken med rektor på skolen
2. må det ha gått minst en uke siden saken ble tatt opp med rektor

Saken må i tillegg gjelde skolemiljøet på den skolen barnet er elev på på klagetidspunktet.

Statsforvalteren skal vurdere om skolen har gjort det de skal, og at de kan bestemme hva skolen skal gjøre som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Statsforvalteren skal sette en frist for når tiltakene skal gjennomføres og følge opp saken.

Kilder

https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/skole/trygt-skole/trygt-og-godt-brosjyre_revidert-host-2024-revidert-20okt.pdf

<https://sommerjournalisteneoppsal2015.wordpress.com/2015/06/24/et-leserinlegg-om-mobbing-av-linnea-b/>

<https://www.karasjok.kommune.no/tjenester/oppvekst/karasjok-skole/informasjon-planer-og-dokumenter/rutine-for-a-melde-fra-til-fylkesmann-en-om-mobbing-og-andre-krenkelser/>

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2024-10-14-2497>

<https://www.xn--elevrd-mua.no/klassens-time>

<https://www.randabergskolen.no/goa/wp-content/uploads/sites/13/2022/08/Regelverk-og-planer-22-23.>